

רצועת עזה: דו"ח נגישות ואפשרויות תנועה אפריל 2006

ארוני מפתח בשנת 2006:
12 במרץ 2006 ועד בכלל: המעבר נסגר בפני פועלים וסוחרים פלסטיניים כתוצאה מהטלת סגר כללי ומלא על השטחים הכבושים.

16 בדצמבר – 21 בינואר: מעבר ארז נסגר בפני פועלים וסוחרים פלסטיניים עקב ההסלמה שחלה לאחר ארוע שבו ירו חמושים פלסטיניים רקטות לעבר ישראל. מספר מקרים הומניטריים הורשו לעבור לאחר תאום מוקדם.

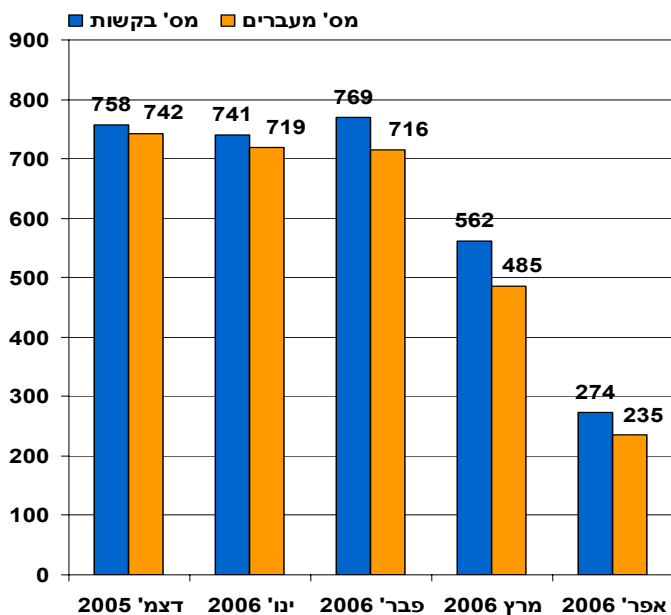
דו"ח זה עוקב אחרי הנגישות ואפשרות התנועה מרצועת עזה ואליה. התנועה אל ומחוץ לרצועה נשלטת באמצעות:¹

- מעבר ארז עבור פועלים וסוחרים פלסטיניים בעלי היתרי כניסה לישראל וכן עבור אנשים המופנים לבתי"ח בישראל ויש בידם היתר כניסה תקף;
- מעבר ארז בשירות אירגונים בינלאומיים;
- מעבר רפיח, הממוקם בגבול שבין רצועת עזה ומצרים, לצורך נסיעות לחו"ל, לרבות הפניות רפואיות וכן;
- ארבעה מעברים מסחריים שהגדול ביניהם הוא מעבר קרני.

ב. נגישות לשירותים רפואיים: אפשרות מעבר לבעלי הפניות רפואיות (תרשים 2)

אנשים המופנים לקבלת טיפול רפואי בבתי חולים בישראל נדרשים לעבור במעבר ארז. בחודש אפריל 86% מכלל המופנים הורשו לעבור, שיעור דומה לזה שנרשם בחודש מרץ. מאז חודש פברואר ניכרת ירידה משמעותית בשעור ההפניות (65% פחות הפניות בחודש אפריל מאשר בפברואר) לטיפולים רפואיים מחוץ לרצועה עקב המשבר הפיננסי שבו נתונה הרשות ואשר כתוצאה ממנה נאלץ משרד הבריאות הפלסטיני לצמצם את הוצאותיו.

תרשים 2: מעבר ארז – מעבר בעלי הפניות רפואיות

המקור: WHO – אירגון הבריאות העולמי.

1. מעבר ארז

א. גישה של עובדים וסוחרים פלסטיניים לישראל (תרשים 1)

צה"ל הטיל סגר מקיף ומלא על רצועת עזה החל מחג הפורים שחל השנה ב-12 במרץ וסגר זה נשאר בתוקפו מאז. כתוצאה מכך נמנעה כניסתם של עובדים וסוחרים פלסטיניים לישראל במהלך חודש אפריל. מאז תחילת השנה ועד 30 באפריל היה מעבר ארז סגור למעבר פלסטיניים במשך 73 יום, דהיינו במשך 68% מהזמן בשנת 2006.²

מעבר ארז הינו נקודת המעבר היחידה עבור פועלים וסוחרים עזתים, בעלי אישורי כניסה תקפים, המבקשים להיכנס לישראל. הזכאות לאישור כניסה לישראל ניתנת לגברים בני 35 ומעלה, נשואים והורים לילדים. הקריטריונים להענקת אישור כניסה לסוחרים זהים פרט להגבלת הגיל העומדת במקרה זה על 30.

תרשים מס' 1: מעבר ארז - מעבר יומי ממוצע של עובדים וסוחרים

אפריל 00	אפריל 04	05	ינו' 06	פבר' 06	מרץ 06	אפריל 06
22,795	26	3,200	707	3,698	1,161	0
N/A	N/A	224	34	155	56	0

המקור: כוחות הבטחון הפלסטיניים; נתוני השנים 2000 ו-2004 התקבלו מ- UNSCO

ג. אפשרות הגישה לאירגונים הומניטריים (תרשים 3)

אירגונים הומניטריים בינלאומיים נדרשים לערוך תאום מוקדם עם הרשויות הישראליות על מנת להסדיר את כניסתם ויציאתם של עובדיהם אל הרצועה וממנה דרך מעבר ארז. רק מספר קטן של עובדים פלסטינים רמי דרג המועסקים באו"ם מורשים לעבור במעבר ארז.

מ-14 בפברואר מפעילה ישראל נהלי מעבר חדשים בהתייחס לעובדי אירגונים בינלאומיים היוצאים מרצועת עזה בכיוון ישראל. כלי הרכב של עובדים בינלאומיים נושאי תעודות זהות שהונפקו על ידי משרד החוץ הישראלי נבדקים על ידי חברת אבטחה פרטית המסתייעת בכלבי גישוש. בעוד שנוהל זה הביא לקיצור זמן הסריקה בצד הישראלי, הרי שמשך ההמתנה בצד הפלסטיני התארך באופן משמעותי ומגיע לעיתים קרובות לשעתיים ויותר. הסבה נעוצה בעיכוב מתן האות בצד הישראלי המורה לכלי הרכב להתקדם לעבר נקודת הבידוק.³

מאז 26 בפברואר 2006, לא ניתן לעובדי או"ם מקומיים – פלסטינים – לחצות את מעבר קרני בכלי רכב הנהוגים על ידי עובדים בינלאומיים. העובדים המקומיים הצטוו לעבור רגלי במעבר שהוקצה לעובדים פלסטיניים. הבחנה זאת בים עובדים מקומיים ובינלאומיים איננה מקובלת על מוסדות האו"ם ועל כן ניתנה הוראה לעובדים המקומיים שלא לעבור במעבר ארז.

2. מעבר קרני

מרבית סחורות היבוא אל תוך רצועת עזה וכל סחורות היצוא מן הרצועה עוברות דרך מעבר קרני. בחודש זה היה המעבר סגור במשך 11 יום – לא כולל שבתות. מאז תחילת השנה ועד 30 באפריל, היה מעבר קרני סגור במשך 58 ימים – דהיינו 53% מכלל ימי העבודה מתחילת השנה.⁴

א. סחורות (תרשים 3)

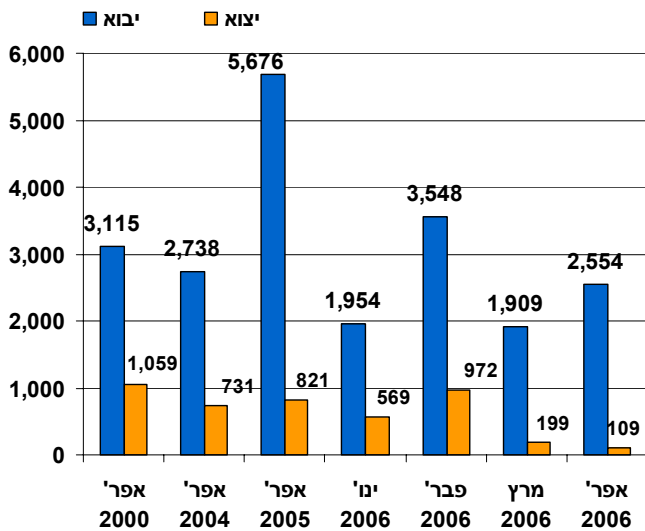
מאז תחילת השנה היה הנפח הממוצע של סחורות המיוצאות מהרצועה נמוך ביותר, פחות מ-4.5 משאיות בממוצע ליום עזבו את הרצועה⁵ בפרק זמן זה. הסכם ה-15 בנובמבר מציב יעד של 150 משאיות-יצוא ליום עד סוף 2005 ו-400 משאיות-יצוא ליום עד סוף 2006. ואולם, כתוצאה מהסגר החוזר ונשנה המוטל השנה על מעבר קרני, שוק היצוא העזתי משותק במידה רבה.

החברה הפלסטינית לפיתוח כלכלי – PEDC – שהוקמה ערב ההתנתקות הישראלית מרצועת עזה במטרה להמשיך ולהפעיל את החממות שנתרו בתחומי ההתנחלויות הישראליות לשעבר ולשווק את תוצרתן, הצליחה מתחילת ינואר 2006 לשווק רק פחות מ-20% מהתוצרת. סה"כ

ההפסדים שנגרמו לחברת PEDC עולים על 8.5 מיליון דולר אמריקאי.

סל הכל משאיות המטען שיובאו אל תוך רצועת עזה בחודש אפריל עמד על 2,554 – ממוצע של 102 משאיות ליום. זוהי עליה בהשוואה לחודש שעבר אך הממוצע היומי עדיין נמוך מהממוצע היומי בשנתך 2005, כאשר יובאו סה"כ 4,561 משאיות בחודש. יבוא זה מכסה את הצריכה המיידית ולא הביאה לשינוי משמעותי במלאים היימים ברצועה.⁶

תרשים 3: מעבר קרני: משאיות יבוא ויצוא בשנת 2006

המקור: המשרד הפלסטיני לכלכלה לאומית; נתוני 2000/2004 התקבלו מ-UNSCO.

ב. האספקה ההומניטרית⁷

האספקה ההומניטרית, שאת מרביתה מספקת סוכנות הסעד והתעסוקה לפליטים של האו"ם אונר"א (UNRWA), מוכנסת לרצועה גם היא דרך מעבר קרני. מלאי הדלק שברשות אונר"א יספיק עד מחצית יוני.

תוכנית המזון העולמית (WFP) הצליחה להכניס לרצועה במהלך חודש אפריל מצרכי מזון בהיקף של 3,334 טון. הסגר החוזר ונשנה במעבר קרני הביא להצטברות של 6,000 טון קמח שהאירגון לא הצליח להעביר לטחנות הקמח ברצועת עזה. עקב קשיי המעבר בקרני, התחיל אירגון המזון העולמי ליבא חלק מאספקת הקמח דרך מעבר כרם שלום.

האירגונים הבינלאומיים נתקלים בקושי להוציא את המכולות הריקות מרצועת עזה. צה"ל טוען כי הסיבה לעיכוב נעוצה בגורמים בטחוניים. עלות מכולה התקועה ברצועת עזה נעה בסביבות ה-20 דולר אמריקאי ליום למכולה. עד 30 באפריל 2005 הצטברו לאונר"א ולסוכנות המזון העולמית 104 ו-20 מכולות ריקות, בהתאמה, התקועות ברצועה מבלי שאפשר

ב. הגבלות על הפניות רפואיות⁸

בעלי הפניות רפואיות לטיפול בחו"ל חייבים לעבור במעבר רפיח על מנת להגיע ליעד המבוקש בחו"ל לקבלת הטיפול הרפואי. בחודש מרץ 2006 הוציא משרד הבריאות הפלסטיני 543 הפניות רפואיות לטיפול בחו"ל ומתוכן עברו במעבר רפיח 230 חולים בדרכם לירדן ולמצרים.⁹ בנוסף להם עברו גם 32 מקרים דחופים, שהוסעו באמבולנסים וחצו את הגבול בשיטת גב-אל-גב בדרכם למצרים. לא התקבלו נתונים על מספר ההפניות הרפואיות ומספר המעברים בפועל לקבלת טיפול רפואי בחודש אפריל 2006.

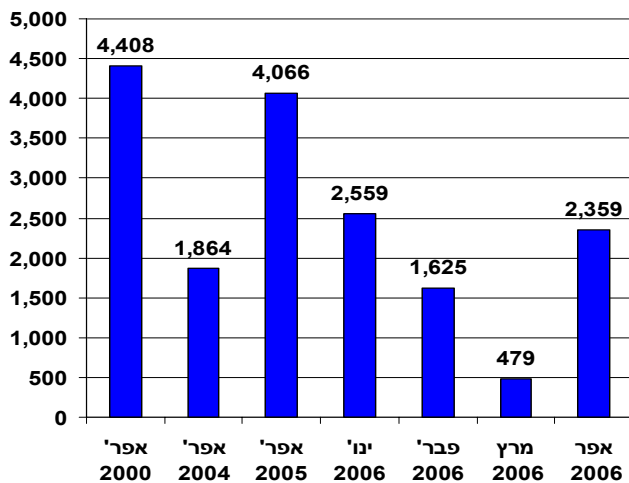
4. מעבר כרם שלום

מעבר כרם שלום הממוקם על הגבול בין מצרים ישראל ורצועת עזה נפתח למעבר סיוע הומניטרי שמקורו במצרים החל מ-22 במרץ. המשאית האחרונה שהובילה סיוע הומניטרי שנתרם על ידי המצרים, (סוכר, קמח ואורז) נכנסה לרצועה דרך כרם שלום ב-26 באפריל. ב-30 באפריל החל אירגון המזון העולמי לייבא את אספקת הקמח לרצועה דרך מעבר כרם שלום.

5. מעבר מסחרי סופה (תרשים 5)

מעבר סופה נמצא על גבול הרצועה עם ישראל, מצפון מזרח למעבר רפיח. מאז 30 במאי 2004 מעבר זה שימש אך ורק להכנסת חומרי בנין לרצועה, בעיקר חצץ.¹⁰

תרשים 5: מעבר מסחרי סופה – סה"כ משאיות החצץ המיובאות¹¹

המקור: משרד האוצר הפלסטיני, נתונים התקבלו מ-UNSCO

בחודש זה היה המעבר סגור בין 12-14 באפריל וכן ב-19 באפריל.¹² ניכר שיפור לעומת חודשים קודמים והדבר בא לישי ביטוי בעליה במספר משאיות החצץ שיובאו בחודש זה.

להוציאן. עלות עיכוב הוצאת המכולות הריקות של אונר"א הגיע בסוף חודש אפריל ל-70,000 דולר אמריקאי.

בחודש זה לא עלה בידי אירגון UNICEF להכניס לרצועה אספקה רפואית וחינוכית חיונית, כגון מקררים לאיחסון חיסונים, מעבדה וציוד משרדי.

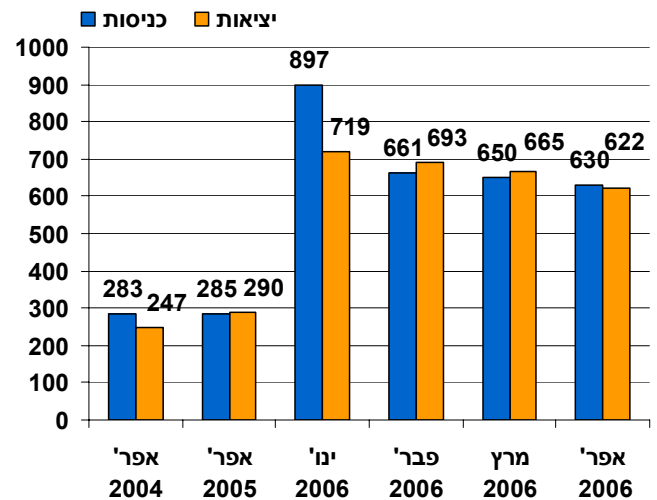
3. מעבר רפיח

מעבר הנוסעים ברפיח הנו נקודת היציאה והכניסה היחידה עבור עזתים השמים פעמיהם לארצות חוץ והוא ממוקם על גבול הרצועה עם מצרים. מעבר הגבול כפוף לפיקוח משותף של הרשות הפלסטינית ומצרים.

א. יציאה וכניסה של פלסטינים מרצועת עזה לחו"ל (תרשים 4)

מאז ה-25 בנובמבר 2005, עת החלו הרשות הפלסטינית ורשויות מצרים להפעיל את מעבר הגבול ברפיח, גבר זרם הנוסעים בהתמדה. החל מ-26 במרץ פועל המעבר 11 שעות ביום, מ-8:00 בבוקר ועד 19:00 בערב.

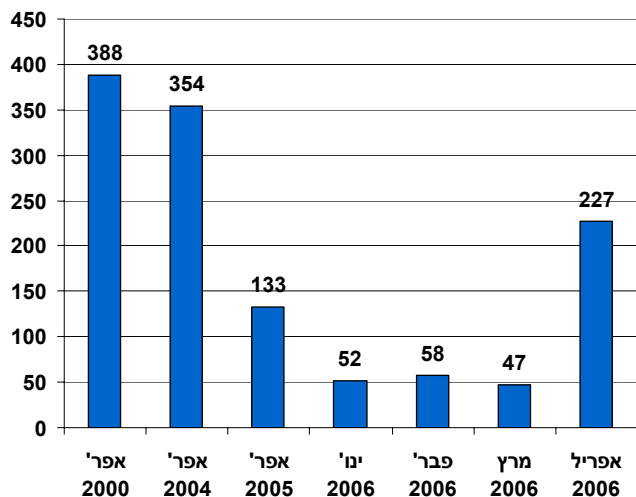
תרשים 4: מעבר הנוסעים ברפיח – ממוצע יומי של עוברים

המקור: משטרת הגבולות והדרכונים הפלסטינית. נתוני שנת 2004 התקבלו מ-UNSCO.

מאז מספר השיא של העוברים במעבר, שנרשם בעת חזרת עולי הרגל המוסלמים ממכה בינואר 2006, התייצב מספר העוברים ושבים במעבר ועומד כיום על כ-650 יוצאים ונכנסים מדי יום. בחודש זה עמד ממוצע המעבר היומי על 630 כניסות לרצועה ו-622 יציאות ממנה לחו"ל. זוהי עליה בשעור העולה על 50% לעומת השנה שעברה, כאשר המעבר היה בשליטה ישראלית מלאה.

תרשים 7: הדייג ברצועת עזה – סה"כ שלל הדייג בטונות

המקור: משרד החקלאות הפלסטיני, מחלקת הדיג.

מאז ינואר 2005 התירו הרשויות הישראליות דייג פלסטיני עד למרחק של עשרה מיילים ימיים מקו החוף של רצועת עזה, בהשוואה לששה מיילים ימיים קודם לכן. בהתאם להסכמי אוסלו, מורשים דייגים פלסטינים לדוג במרחק של 20 מיילים ימיים מקו החוף. דייג פלסטיני אסור במרחק של מייל ימי אחד מצפון לקו הגבול הימי עם מצרים ואחד וחצי מייל ימי מדרום לקו הגבול עם ישראל.

ב. נמל ימי

בהסכם המעבר והנגישות (הסכם (AMA) מה-15 בנובמבר 2005 נאמר כי ניתן להתחיל לאלתר בבניית נמל ימי ברצועת עזה ואולם בעיקבות הבחירות למועצה המחוקקת הפלסטינית, ממשלת ישראל הפסיקה את השיחות עם הרשות הפלסטינית בנושא זה.

8. נמל תעופה

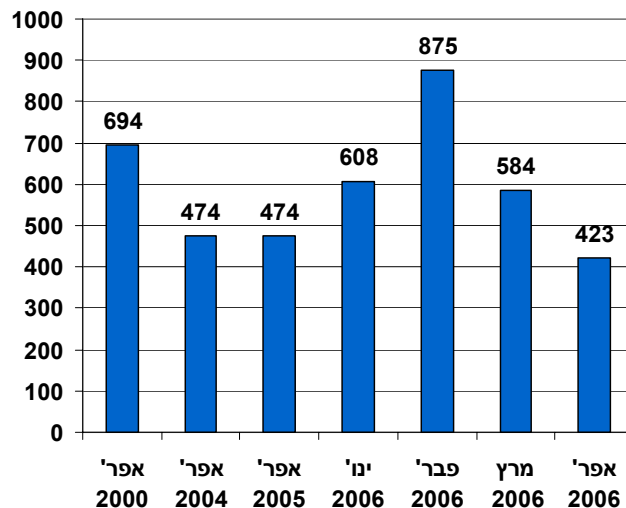
נמל התעופה הפלסטיני ברצועת עזה סגור מאז תחילת האינתיפאדה השנייה, בשלהי ספטמבר 2000. הסכם ה-15 בנובמבר מציין כי קיימת "הבנה בין הצדדים [הרש"פ וממשלת ישראל] באשר לחשיבות קיומו של נמל התעופה פעיל...". ואולם, בעיקבות הבחירות למועצה המחוקקת הפלסטינית, ממשלת ישראל הפסיקה את השיחות עם הרשות הפלסטינית בנושא זה.

מתחילת השנה ונכון ל-30 באפריל 2006, היה מעבר סופה סגור 48 ימים, (44% מהשנה).

6. צינור הדלק בנחל עוז (תרשים 6)

החברה הפלסטינית לדלקים (GPC), חברה בבעלות הרשות הפלסטינית, מיבאת דלק (לרבות בנזין, דיזל וגז) לרצועה בשיתוף עם חברת "דור אנרגיה" הישראלית, דרך צינור הדלק בנחל עוז. בחודש אפריל התקבלה כמות קטנה יותר של דלקים מסוגים שונים בהשוואה לחודשים קודמים. דווח כי חברת דור אנרגיה לא קבלה תשלום עבור הדלק שסיפקה בשווי כולל של מספר מיליוני דולרים עקב קשיי הנזילות ברשות הפלסטינית.

תרשים 6: צינור הדלק בנחל עוז – סה"כ דלק מיובא (למעט בנזין לתעשייה)¹³

המקור: חברת הדלק הכללית – PPC – נתונים התקבלו מ-UNSCO.

7. איזור החוף

א. אפשרויות הגישה לדייג פלסטיני (תרשים 7)

שלל הדייג באפריל 2006 (227 טון) היה הגבוה ביותר השנה אם כי נמוך יוצר מאשר בחודש אפריל 2000 וב-2004.

- ¹ כל תנועה בין ישראל ורצועת עזה נמצאת תחת שליטה ופיקוח של הרשויות הישראליות. גדרות וחומות מקיפות את רצועת עזה, הגישה של פלסטינים לים הפתוח נשלטת על ידי ספינות חייל הים הישראלי ותנועה אווירית אל ומחוץ לרצועה אסורה.
- ² ימי סוף השבוע נכללים במניין ימי הסגר כאשר הם נכללים בפרק זמן של סגר מתמשך.
- ³ צה"ל הודיע למוסדות האו"ם ב-30 באפריל כי הוא עומד להפעיל נהלים חדשים להסדרת המעבר של עובדים בינלאומיים החוצים את מעבר ארז בכלי רכבם. הנהלים החדשים כוללים חיפוש בכלי הרכב של האו"ם ללא נוכחות הנהג, כפי שהדבר הונהג כבר בינואר 2006. נהלים אלה הופעלו מחדש ב-7 במאי 2006 והם נוגדים את האמנה בדבר זכויות היתר וחסינות האו"ם ונציגיו.
- ⁴ מניין זה איננו כולל ימי סגר חלקי כגון ימין בהם היה המעבר פתוח שעות מעטות בלבד או ימים בהם הותר המעבר רק בכיוון אחד, כלומר ליבוא סחורות אל תוך הרצועה בלבד.
- ⁵ הממוצע היומי של מספר משאיות היצוא ליום מחושב על פי ימי עבודה בלבד, כלומר לא כולל שבתות וחגים.
- ⁶ השפל העמוק ביותר ברמת המלאי של מוצרי מזון בסיסיים ובעיקר קמח היה בין 17 ו-19 במרץ, כאשר מרבית המאפיות נסגרו והמאפיות מעטות שהמשיכו לפעול נאלצו להנהיג קיצוב.
- ⁷ נתונים שנמסרו על ידי אונר"א ותוכנית המזון העולמית (WFP) – ניתוח פגיעות ומיפוי, (VAM/ME) ו-UNICEF.
- ⁸ הנתונים התקבלו מאירגון הבריאות העולמי (WHO).
- ⁹ רק חולים המציגים תעודת הפניה לטיפול רפואי בחו"ל, שהונפקה על ידי משרד הבריאות הפלסטיני, נרשמים כמקרים של "הפניה רפואית לטיפול בחו"ל". חולים המציגים מסמכי הפניה שהונפקו על ידי רופאים פרטיים נרשמים כנוסעים רגילים.
- ¹⁰ עד 30 במאי 2004 מעבר זה היה פתוח לפלסטינים שעבדו כפועלים חקלאיים במשקי הדרום של ישראל.
- ¹¹ משאית אחת שוקלת 40 טון.
- ¹² מעבר סופה נסגר גם כן ליבוא מסחרי ב-6 באפריל וזאת לאחר שאירגון המזון העולמי (WFP) ייבא דרכו אספקת מזון באותו יום.
- ¹³ תיקון טעות: המספר הנכון של המשאיות בחודש מרץ צריך להיות 584 ולא 984 כפי ששנרשם בדו"ח הנגישות והתנועה מחודש מרץ.